

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ

УДК 340:341.1

DOI <https://doi.org/10.32782/chern.v6.2024.1>**В. В. Колодяжна**

кандидатка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри теорії та історії держави і права
Волинського національного університету імені Лесі Українки
orcid.org/0000-0001-9962-526X

М. В. Воєвода

аспірантка кафедри теорії та історії держави і права
Волинського національного університету імені Лесі Українки
orcid.org/0009-0002-5069-1535

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТАТУСУ БІЖЕНЦІВ ТА ОСІБ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ДОДАТКОВОГО АБО ТИМЧАСОВОГО ЗАХИСТУ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

У статті здійснено аналіз особливостей правового регулювання біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту в Європейському Союзі. Проблемою сьогодення як національного законодавства так і законодавства зарубіжних країн є недостатність норм щодо визначення статусу біженця, та інших категорій мігрантів. У законодавстві багатьох країн, в тому числі і України, з цього питання відсутня конкретизація, яка досить часто супроводжується протиріччями, непорозуміннями та недостатністю інформованості щодо набуття статусу біженця, особи яка потребує тимчасового або додаткового захисту.

При розгляді питання надання притулку особливої уваги заслуговує питання регулювання та забезпечення прав біженців та схожих до них за своїм правовим статусом осіб в Європейському Союзі. На території ЄС існує загальносоюзне та національне законодавства держав-членів ЄС, відповідно до чого будуються загально європейські принципи регламенту суспільних відносин, додатком до яких є окремі підходи країн-членів ЄС. Разом з тим, політика Європейського Союзу з питання забезпечення статусу біженців та осіб, які потребують притулку спрямована на гармонізацію процедур надання притулку та визначення правового статусу таким особам які його потребують. Створення Загальноєвропейської системи надання притулку, яка поєднала у собі нормативні та практичні механізми визначення держави, відповідальної за розгляд заяви про надання притулку, спільні стандарти справедливої та ефективної процедури надання притулку, спільні мінімальні умови прийому шукачів притулку та наближення правил щодо визнання та змісту статусу біженця існують завдяки спільній міграційній політиці, країни-члени ЄС, які несуть спільну відповідальність за гідний прийом шукачів притулку, забезпечуючи справедливе ставлення до них і розгляд їхньої справи за єдиними стандартами. Це гарантує, що незалежно від того, до якої країни-члену шукач захисту звернеться, результат буде однаковим.

Досліджено, що згідно Загальноєвропейської системи надання притулку в праві ЄС розрізняється декілька правових статусів, що можуть визнаватися за громадянами третіх країн та особами без громадянства як найбільш вразливими категоріями осіб, це: 1) статус шукача притулку; 2) статус біженця; 3) статус особи, якій надається додатковий захист; 4) статус особи, якій надається тимчасовий захист. Також правовий статус кожної із зазначених категорій осіб відрізняється обсягом гарантованих прав і свобод.

Ключова слова: біженці, тимчасовий захист, додатковий захист, Директива, Європейський Союз, правовий статус.

Kolodiazhna V. V., Voievoda M. V. LEGAL REGULATION OF THE STATUS OF REFUGEES AND PERSONS IN NEED OF ADDITIONAL OR TEMPORARY PROTECTION IN THE EUROPEAN UNION

The article analyzes the features of the legal regulation of refugees and persons in need of additional or temporary protection in the European Union. The current problem of both national legislation and the legislation of foreign countries is the lack of norms for determining the status of a refugee and other categories of migrants. The legislation of many countries, including Ukraine, lacks specification on this issue, which is often accompanied by contradictions, misunderstandings and lack of awareness regarding the acquisition of refugee status, a person in need of temporary or additional protection. When considering the issue of granting asylum, the issue of regulating and ensuring the rights of refugees and persons similar to them in their legal status in the European Union deserves special attention. On the territory of the EU, there is a common Union and national legislation of the EU member states, in accordance with which common European principles of regulation of social relations are built, supplemented by separate approaches of the EU member states. At the same time, the European Union's policy on ensuring the status of refugees and persons in need of asylum is aimed at harmonizing asylum procedures and determining the legal status of such persons in need. The creation of a Common European Asylum System, which combines regulatory and practical mechanisms for determining the state responsible for examining an application for asylum, common standards for a fair and efficient

asylum procedure, common minimum conditions for the reception of asylum seekers and the approximation of rules on the recognition and content of refugee status, exists thanks to a common migration policy, EU Member States, which bear joint responsibility for the dignified reception of asylum seekers, ensuring fair treatment of them and consideration of their case according to uniform standards. This guarantees that regardless of which Member State a person seeking protection applies to, the result will be the same.

It has been studied that according to the Common European Asylum System in EU law, there are several legal statuses that can be recognized for third-country nationals and stateless persons as the most vulnerable categories of persons, these are: 1) asylum seeker status; 2) refugee status; 3) status of a person granted subsidiary protection; 4) status of a person granted temporary protection. Also, the legal status of each of the above categories of persons differs in the scope of guaranteed rights and freedoms.

Key words: refugees, temporary protection, subsidiary protection, Directive, European Union, legal status.

Постановка проблеми. Забезпечення та захист прав біженців є проблемою не тільки національної системи права, але й всієї світової спільноти, про що свідчить існування численних конвенцій та інших міжнародних документів з цього питання. Однак, незважаючи на існування певних світових стандартів забезпечення прав біженців та інших, схожих за своїм юридичним становищем суб'єктів, все ще залишається велике коло питань та важливих для аналізу моментів роботи із проблемою регулювання статусу біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, що виникають час від часу в національних правових систем різних держав. Події в Україні останніх років зумовили велику хвилю українських біженців, вимушених переселенців, які покинувши країну стикнулися з проблемою визначення і закріплення їх правового статусу у країнах, які надали їм притулок. Велика кількість українських вимушених мігрантів опинилася на території Європейського Союзу, де їм був наданий тимчасовий захист, статус біженців, а також додатковий захист. Саме тому, дослідження даного питання обумовлене необхідністю проведення аналізу досвіду Європейського Союзу щодо правового регулювання статусу біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукова стаття ґрунтується на вчених розробках, в рамках яких здійснювались дослідження процесу юридичного регулювання та особливостей забезпечення статусу біженців та прирівняних до них суб'єктів на території країн Євросоюзу. У науці міжнародного права варто відзначити роботи М. В. Буроменського, Ю. Ф. Гаврушко, О. О. Поєдинок, К. О. Савчука, К. В. Смирнової, О. Я. Трагнюк, А. Л. Чернявського. Значна частина досліджень зосереджена на окремих аспектах цієї проблематики в рамках ЄС: простір свободи, безпеки та юстиції (З. М. Макаруха), шенгенський *acquis* (Н. Б. Мушак), свобода руху осіб в ЄС (О. М. Поліванова), трудова міграція (О. В. Київець), міжнародно-правові механізми протидії нелегальній міграції в ЄС (І. І. Серова). Актуальні питання правового статусу біженців на універсальному та регіональному рівні розглядали науковці Л. Барнетт, П. Бонді, К. Босвелл, Е. Гілд, Г. С. Гудвін-Гілл, С. Карц, С. Пірс та ін.

Мета і завдання дослідження. Проаналізувати досвід правового регулювання статусу біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту в Європейському Союзі та опрацювати можливості його використання в Україні.

Виклад основного матеріалу. В нормах договірної і звичаєвої міжнародного права визначено, що прагнення отримати притулок в іншій країні через небезпеку повернення у власну країну є фундаментальним правом. Усі чоловіки, жінки та діти мають право жити в безпеці та повазі до їх фундаментальних свобод.

Як зазначають дослідники, за останні півтора століття проблема міграції різних категорій населення отримала належне розв'язання [1, с. 59], але разом з тим на практиці, іноді важко зрозуміти різницю між мігрантами, шукачами притулку, біженцями й іншими групами, особливо коли в засобах масової інформації ці терміни часто вживаються неправильно. Словом «мігрант» описують людину, яка переміщується з одного місця, регіону або країни до іншого. Термін «шукач притулку» застосовується до мігранта, який шукає міжнародного захисту. В Європі міжнародний захист може надаватися у формі статусу біженця (статус біженця регулюється Женевською конвенцією про статус біженців 1951 року. Він надається іноземною державою особі, яка має цілком обґрунтовані побоювання стати жертвою переслідувань у своїй країні походження через расу, релігію, національність, приналежність до певної соціальної групи або політичні переконання) або додаткового захисту.

Проблема біженців, мігрантів та іншої категорії осіб які шукають притулку на території інших держав сприяла тому, що в міжнародному праві виникли імперативні норми які існують у вигляді міжнародних стандартів для держав. На сьогодні найбільш врегульованою категорією шукачів притулку є біженці, слід відмітити, що сформовано три принципи міжнародного захисту прав біженців: принцип невисилки, принцип конфіденційності, принцип недискримінації, вони мають універсальну сферу дії, деталізуються міжнародно-правовими актами та визначають методи співпраці суб'єктів міжнародного права. Також, на думку багатьох дослідників систему принципів міжнародно-правового статусу біженців мож-

на поділити на дві групи: 1) загальні, які виходять із природноправової концепції прав людини, мають універсальний характер та розглядаються як стандарт для країн різних регіонів світу (повага до прав людини, рівність та заборона дискримінації); 2) спеціальні, які спільно розроблені державами для захисту біженців і є основою для реалізації матеріальних і процесуальних норм права біженців (принципи невисилання, невидачі, добровільної репатріації та возз'єднання сімей біженців) [2, с. 166]. Ці принципи є доволі специфічними, оскільки першочергово вони закріплені в міжнародних актах з прав людини, а в галузі прав біженців вони мають особливе, притаманне лише цій галузі значення. Сьогодні ми можемо говорити про міжнародне право з прав біженців, яке має завдання забезпечити гуманне поводження з людьми або групою людей, що є найуразливішими. Також інша галузь міжнародного права, як міжнародне право з прав людини в своєму чергою має за головне зберегти честь та гідність та благополуччя людини. Тому ці два міжнародних права тісно взаємопов'язані [3, с. 131].

Також дослідники визначають, що інститут притулку та інститут біженців у міжнародному праві дуже близькі за своїм змістом. В своїх дослідженнях Кхасраві О.З. зазначає, що «поняття «мігрант» і «біженець» за своїм смисловим навантаженням є різними – спільною рисою є лише можливість їх переміщення через кордон держави, що характеризує «міжнародну міграцію»». [4, с. 79]. І якщо інститут біженців достатньо врегульований як на міжнародному так і на національному рівні то інститут притулку який є правом держави, а не її обов'язком, навіть, на міжнародному рівні врегульовано недостатньо, оскільки фактично не має міжнародного акта, який би передбачав зобов'язання держав з надання притулку за певних умов певним категоріям осіб. Можна говорити про те, що право особи на притулок більш чітко регламентовано у внутрішньому державному праві країн, що надають тим або іншим особам притулок.

При розгляді питання надання притулку особливої уваги заслуговує питання регулювання та забезпечення прав біженців та схожих до них за своїм правовим статусом осіб в Європейському Союзі, який за своєю природою є наднаціональною організацією влади. Через добровільне самообмеження суверенітету і колективну реалізацію на рівні ЄС делегованих йому суверенних прав створюються нові умови для більш ефективного функціонування держав. [5, с. 325]. На території ЄС існує загальносоюзне та національне законодавства держав-членів організації, відповідно до чого будуються загальноєвропейські принципи регламенту суспільних відносин, додатком до яких є окремі підходи країн-членів ЄС.

Слід відмітити, що політика Європейського Союзу з питання забезпечення статусу біженців та осіб, які потребують притулку спрямована на гармонізацію процедур надання притулку та статусу біженця особам, які його потребують. Спільні, уніфіковані процедури запобігають вторинному руху шукачів притулку, а також, усувають дискримінацію, спричинену різними умовами розгляду заяв та надання того чи іншого статусу захисту. Так, однією з важливих процедур притулку є визначення держави-члена, відповідальної за розгляд звернень про надання притулку.

Право притулку ЄС має тривалу історію формування, дане право формувалося під впливом інтеграційних процесів, які відбувалися з моменту заснування Європейського Союзу. Слід зазначити, що з моменту прийняття установчих договорів Європейського Союзу, таких як: Маастрихтського (про Європейський Союз) та Римського (про функціонування Європейського Союзу), в ньому існують єдині стандарти надання притулку [6].

Особливістю є те, що установчі Договори Європейського Союзу, при регулюванні статусу біженців, здійснюють безпосереднє відсилання до положень Женевської конвенції від 28 липня 1951 року та Протоколу від 31 січня 1967 року про статус біженців. Так, Договір про Європейський Союз (Маастрихтський договір), не містить положень, які безпосередньо закріплюють статус біженців чи здійснюють відсилання до положень Женевської конвенції про статус біженців, але в контексті такого захисту, включає положення, які гарантують права і свободи людини. А саме, у відповідності до ст. 6 зазначеного Договору «Союз шанує засадничі права, що їх гарантовано Європейською Конвенцією з прав людини, підписаною 4 листопада 1950 року в Римі, та що впливають із конституційних традицій, спільних у державах-членах, і трактує їх як загальні принципи права Спільноти» [7].

Створення Загальноєвропейської системи надання притулку, яка поєднала у собі нормативні та практичні механізми визначення держави, відповідальної за розгляд заяви про надання притулку, спільні стандарти справедливої та ефективної процедури надання притулку, спільні мінімальні умови прийому шукачів притулку та наближення правил щодо визнання та змісту статусу біженця формувалися з напливом нових потоків мігрантів в країна-членах ЄС, саме з метою регулювання великої кількості міграційних потоки було започатковано комплексний підхід до питань міграції, надання притулку, забезпечення тимчасового захисту. Дотримуючись спільної міграційної політики, країни-члени ЄС несуть спільну відповідальність за гідний прийом шукачів притулку, забезпечуючи справедливе ставлення до них

і розгляд їхньої справи за єдиними стандартами. Це гарантує, що незалежно від того, до якої країни-члену шукач захисту звернеться, результат буде однаковим.

Загальноєвропейська система надання притулку, включає низку умов, які повинні бути дотримані: 1) єдиний статус притулку, що означає відсутність неузгоджень та неоднакових умов для громадян третіх країн в аспекті можливості отримання статусу біженця та користування мінімальним набором благ, що мають бути забезпечені; 2) єдиний статус для осіб, які потребують додаткового захисту у випадках, коли особи не отримують європейського притулку, проте потребують міжнародного захисту; 3) єдина система тимчасового захисту для переміщених осіб у випадках численного збільшення біженців (ми могли спостерігати це із прийняттям Директиви тимчасового захисту у зв'язку із збільшенням біженців з України внаслідок повномасштабного вторгнення) 4) загальні для всіх країн умови надання та скасування статусу біженця або статусу особи, яка потребує тимчасового захисту, стандарти щодо умов прийому; 5) спільні для всього Союзу механізми та критерії визначення держави, відповідальної за надання притулку або тимчасового захисту у кожному конкретному випадку; 6) розвиток партнерства та координації як з третіми країнами, так і в межах Європейського Союзу в аспекті контролю над «потокami» людей, які перетинають кордон співтовариства в пошуках притулку або тимчасового захисту [5].

Слід зазначити, що поняття «Притулок» визначається законодавством ЄС як правовий дозвіл залишатися на території ЄС як біженець, що наділяє певними правами та перевагами, але не кожний шукач притулку остаточно визнається біженцем, а кожен біженець набуває спочатку статусу шукача притулку [8, с. 49].

Для належного функціонування Загальноєвропейської системи надання притулку було прийнято певні законодавчі інструменти та створено агентство. Зокрема, на основі прийняття Директиви 2013/32 про процедури надання притулку, було створено узгоджену систему забезпечення ефективного та справедливого прийняття рішень щодо заяв про міжнародний захист шляхом встановлення чітких правил реєстрації та подання заявок, термінів розгляду заяв, наданням права на безоплатну правову допомогу заявнику та забезпечує право на оскарження прийнятого рішення у суді [9; 10].

Забезпечення заявникам про притулок доступ до житла, їжі, одягу, медичної допомоги, освіти для неповнолітніх і доступ до роботи, приділяє особливу увагу вразливим особам, особливо неповнолітнім без супроводу та жертвам тортур та містить правила щодо затримання шукачів

притулку та розглядає альтернативи затримання з повною повагою до основних прав визначила Директива 2013/33 про умови прийому, в основу якої було закладено формування та забезпечення єдиних стандартів умов прийому в усьому ЄС [11, ст. 5–19].

Законодавство ЄС статус шукача притулку не виділяє в окрему категорію, але чітко відокремлює їх від інших осіб, що потребують захисту. Загалом, шукачі притулку користуються однаковим переліком прав разом із особами, що перебувають під міжнародно-правовим захистом, але цей перелік дещо обмежений, зокрема, шукачі притулку мають право перебувати виключно на території тієї країни, у якій ведеться її справа про надання статусу біженця чи додаткового захисту.

В даній Директиві 2013/33 було визначено обсяг прав, якими користуються особи із зазначеними статусами, зокрема, наділяє ці два статуси схожим переліком прав з громадянами третіх країн, які перебувають на території ЄС на законних підставах, який заснований на режимі найбільшого сприяння, зокрема: право подорожувати в межах країни перебування, яка надає захист та за її межі; право на інформацію та документи мовою походження; право отримання дозволу на проживання; право на працевлаштування; неповнолітні діти заявників та неповнолітні заявники мають право на шкільне навчання; доступ до необхідної медичної допомоги та ін. [11, ст. 5–19].

Також, ще одним важливим кроком спільної міграційної політики для формування Загальноєвропейської системи надання притулку було встановлення критеріїв для претендентів на отримання статусу біженця або статусу додаткового захисту та встановлення прав, які надаються особам, яким надано один із цих статусів. Вони включають право на дозвіл на проживання, проїзний документ, доступ до роботи, доступ до освіти, соціального забезпечення, охорони здоров'я, доступ до житла, доступ до інтеграційних засобів, а також спеціальні положення для дітей та вразливих осіб. Встановлення таких критеріїв містилося в Кваліфікаційній директиві 2011/95. Дана Директива дозволяє країнам ЄС запроваджувати або зберігати більш сприятливі стандарти, ніж ті, що викладені в її положеннях. Слід зазначити, що в Кваліфікаційній директиві 2011/95, щодо статусу особи-шукача притулку, то в ній статус таких осіб визначається як перехідний етап між статусом громадянина країни, що не є членом ЄС, чи особи без громадянства, які подають заяву про міжнародно-правовий захист та моментом отримання статусу біженця чи особи, що потребує додаткового захисту [12].

Щодо статусу біженців, то у законодавстві ЄС їх статус який визначається Директивою 2011/95,

яка за своєю суттю містить рецензію визначення, наявного в Женевській конвенції 1951 р., зазначено, що біженці: «громадяни третьої країни, які через обґрунтовані побоювання зазнали переслідувань за ознаками раси, релігії, національності, політичних поглядів або приналежності до певної соціальної групи, яка перебуває за межами країни громадянства та не може або через такий страх не бажає скористатися захистом цієї країни, або особи без громадянства, які, перебуваючи за межами країни попереднього постійного проживання з тих самих причин, що зазначені вище, не може або внаслідок страху переслідування не бажає повертатися до нього» [12].

Також в зазначеній Директиві міститься поняття статусу додаткового захисту. Зокрема, особи, які мають право на додатковий захист визначаються як: «громадяни третьої країни, які не відповідають вимогам статусу біженця, але щодо яких були доведені вагомі підстави вважати, що відповідні особи у разі повернення до країни походження, або у випадку осіб без громадянства, до країни свого колишнього постійного проживання зіткнуться з реальним ризиком зазнати серйозної шкоди і не може або через такий ризик не бажає скористатися захистом цієї країни» [12].

Захист шукачів притулку під час процедури встановлення держави, відповідальної за розгляд справи і роз'яснення правил, що регулюють відносини між державами визначається Дублінським регламентом III 2013 року. Він створює систему раннього виявлення проблем у національних системах надання притулку чи прийому та усунення корінних причин до того, як вони переростають у повноцінну кризу.

Важливим актом в питанні регулювання правового статусу шукачів притулку є Регламент EURODAC 2013 року – бази даних відбитків пальців ЄС. Регламент підтримує визначення держави-члена, відповідальної згідно з Дублінським регламентом, і дозволяє правоохоронним органам отримувати доступ до бази даних за суворо обмежених обставин з метою запобігання або виявлення осіб, які нелегально перетнули кордон [13].

З метою виконання поставлених завдань і надання підтримки надання притулку було створено Агентство Європейського Союзу з питань притулку, яке з 19 січня 2022 року замінило Європейський офіс підтримки надання притулку, дана організація відповідає за покращення функціонування СЕСП шляхом надання розширеної оперативної та технічної допомоги державам-членам і підвищення послідовності в оцінці заяв про міжнародний захист.

Висновки. Із змісту нормативних актів які забезпечують функціонування Загальноєвро-

пейської системи надання притулку впливає що в праві ЄС розрізняється декілька правових статусів, що можуть визнаватися за громадянами третіх країн та особами без громадянства як найбільш вразливими категоріями осіб, які не можуть належним чином реалізувати свої права в межах конституційних гарантій у країнах походження: 1) статус шукача притулку; 2) статус біженця; 3) статус особи, якій надається додатковий захист; 4) статус особи, якій надається тимчасовий захист.

Також правовий статус кожної із зазначених категорій осіб відрізняється обсягом гарантованих прав і свобод. Слід відмітити, що найширший комплекс прав у праві ЄС гарантується біженцям, їх статус є близьким до статусу громадян третіх країн, які на законних підставах перебувають на території ЄС. Зокрема для біженців впроваджено більш широкий термін щодо тривалості дозволу на проживання та обсяги заходів соціального забезпечення. Також, статус тимчасового захисту згідно права ЄС належить до виняткових заходів.

Література

1. Свящук А. Л. Проблеми прав біженців та виклики сучасності: навчальний посібник. Харків: Видавництво «ФОРМ Голембовська О. О.», 2018. 321 с.
2. Чуенко В. І. Актуальні питання правового регулювання статусу біженців у Європейському Союзі. Право і безпека у контексті європейської та євроатлантичної інтеграції: зб. ст. та тез наук. повідомл. за матеріалами дискус. панелі II Харків. міжнар. юрид. форуму (Харків, 28 вересня 2018 р.). Харків: Право, 2018. С. 165–174.
3. Котляр О. Місце в інституту біженців в міжнародному праві. *Visegrad Journal on Human Right*. 2016. № 6. С. 131–136.
4. Кхасраві О. З. Співвідношення понять «мігрант», «біженець», «переселенець», «внутрішньо переміщена особа». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2016. № 20. С. 77–80.
5. Європейське право: право Європейського Союзу: підручник у трьох кн. / за заг. ред. В. І. Муравйова. Київ: Ін Юре, 2015. Кн. 3. 408 с.
6. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union. 2016. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12016ME%2FTXT> (дата звернення: 26.10.2024).
7. Договір про Європейський Союз (консолідована версія станом на 1 січня 2005 року) URL: https://ips.ligazakon.net/document/mu92338?ed=1992_02_07 (дата звернення 25.11.2024 р.)
8. Андрела А.-М. В. Право притулку: Європейський досвід та українські реалії. *Науковий вісник УжНУ. Серія «Право»*. 2018. Вип. 53. Т. 1. С. 48–50.
9. Directive 2013/32/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on common procedures for granting and withdrawing international protection (recast). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32013L0032> (дата звернення 20.12.2024).

10. Директива Ради 2001/55/ЄС від 20 липня 2001 року про мінімальні стандарти для надання тимчасового захисту у випадку масового припливу переміщених осіб та про заходи, що сприяють збалансованості зусиль між державами-членами щодо прийому таких осіб та несення наслідків цього. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=celex:32001L0055> (дата звернення: 13.12.2024).

11. Директива 2013/33/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 червня 2013 року про стандарти для прийому осіб, які просять про міжнародний захист (перероблена). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013L0033> (дата звернення: 25.11.2024).

12. Директива 2011/95/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13 грудня 2011 року про стандарти кваліфікації громадян третіх країн або осіб без громадянства як бенефіціарів міжнародного захисту, єдиного статусу для біженців або осіб, які мають право на додатковий захист, а також щодо змісту наданого захисту (перероблена). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32011L0095> (дата звернення: 15.11.2024).

13. Regulation (EU) No 603/2013 of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R0603> (дата звернення: 15.12.2024).